

ROTTLER LILI

Filozófia
 MA, 1. félév
 Pécsi Tudományegyetem
 Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:
 Dr. András Csaba
 egyetemi adjunktus, PTE BTK

EGY ÚJ ÉRTELMEZÉS LEHETŐSÉGEI: JELINEK (1983) & HANEKE (2001) A ZONOGORATANÁRNŐ

Kulcsszavak: *Haneke, pszichoanalízis, szexualitás, társadalomkritika*

Dolgozatom elemzési tárgya Elfriede Jelinek 1983-as regénye, valamint Michael Haneke 2001-ben készült adaptációja *A zongoratanárnő*. A két mű mindkét szerző életművében kiemelkedő szerepet foglal el, gyakori elemzési tárgya a pszichoanalízis és a nőiség, valamint a perverzió kapcsolatát vizsgáló tanulmányoknak. A cselekmény mindkét médium esetében Erika Kohut, a címben megidézett, valamint a tekintélyes bécsi zeneakadémián dolgozó zongoratanárnő életét, s annak fordulópontját mutatja be, dolgozatomban azonban nem a két mű közötti hasonlóságokat mérem fel (nem azt, hogy mennyiben „pontos” Haneke adaptációja), hanem azt kutatom, hogy az adaptálás során hogyan válik a rendező sajátjává a mű.

Amellett, hogy bemutatom a regény és a film kontextusát az alkotók életművében elfoglalt szerepük alapján, valamint röviden ismertetem a film és a regény cselekménye közti konkrét különbségeket, *A zongoratanárnő* kanonizált értelmezését is bemutatom, amely a film konzisztens interpretációját a (lacani) pszichoanalízis keretein belül képzelel el. Dolgozatomban ezt az elméleti megközelítést állítom szembe Haneke *A zongoratanárnőt* megelőző filmjeinek recepciójával, amely alkotásokat jórészt nem a pszichoanalízis lélektani elemzése alapján, hanem általánosabb társadalomkritikai megközelítések szerint tárgyal a Haneke-szakirodalom. Végül a kutatás relevanciájáról fogok beszélni, mivel az általam végzett elemzés kérdésköre egybeesik a 2014-ben rendezett V. Magyar Pszichoanalitikus Filmkonferenciának egyik fő vitapontjával, amely vitában (többek közt) Bókay Antal és Kovács András Bálint a társadalomkritikai és pszichoanalitikus filmelméleti olvasatok lehetőségeit ütköztették össze Haneke *Rejtély* (2005) című filmjének apropóján.